

Institucions i Polítiques Mediambientals
a l'Àmbit Internacional—Ciències ambientals curs 2006-07

Oriol Costa, Despatx B3-115 Fac. Polítiques

L'assignatura vol familiaritzar els/les estudiants amb els principals actors, interessos i institucions presents a la política internacional i global del medi ambient. Això significa prestar atenció a.

- 1) el funcionament general del sistema internacional (la qual cosa inclou una ràpida familiarització amb la disciplina de les Relacions Internacionals);
- 2) els principals actors i forces polítiques de l'esfera internacional rellevants per a les qüestions mediambientals;
- 3) la pauta d'anàlisi que explica com es produeixen les interaccions entre aquests actors, com evoluciona l'entorn del sistema i com els actors s'adapten a l'evolució;
- 4) les regles, règims i normes establertes per tal de facilitar la cooperació ambiental, amb una especial consideració a la dinàmica present a les negociacions mediambientals internacionals i globals;
- 5) les institucions – en un sentit no necessàriament formal- internacionals que s'han creat per aplicar aquestes regles, normes i règims; i
- 6) alguns dels principals factors i problemes vinculats a problemàtiques mediambientals generadores de conflictes internacionals, amb particular atenció als conflictes susceptibles d'esdevenir virulents.

BLOC I. RELACIONS INTERNACIONALS I MEDI AMBIENT

1. Introducció a la política internacional del medi ambient: l'evolució de la problemàtica mediambiental en les relacions internacionals. De Johannesburg (2002) a Rio de Janeiro (1992) i Estocolm (1972).
2. Les Relacions Internacionals com a realitat i com a disciplina: una visió de conjunt, l'objecte d'estudi (la societat internacional i la seva evolució), l'instrument d'anàlisi (la noció de sistema internacional). Per què no es pot aplicar, almenys totalment, l'analogia amb la política interna.
3. Una pauta d'anàlisi de la política mediambiental global. Característiques distintives. L'òptica sistèmica. La formulació de polítiques. L'ordre: la noció de règim mediambiental i la seva aplicació.

BLOC II. ELS ACTORS DE LA POLITICA INTERNACIONAL DEL MEDI AMBIENT

4. El concepte d'actor internacional: definició i aplicació genèrica al cas mediambiental
5. Els estats en la política mediambiental: definició, trets característics, papers/funcions i interessos, tipologia de papers i d'instrument utilitzables per a formular règims i polítiques.
6. Les organitzacions internacionals com actors mediambientals: definició, trets característics, papers/funcions (conformadors d'agendes, catalitzadors i

facilitadors de negociacions, establidors de codis normatius de conducta, factors d'influència en polítiques nacionals en temes no sotmesos a negociacions internacionals), exemples. Les principals organitzacions a considerar en l'àmbit universal, interregional, regional i subregional.

7. Les empreses (nacionals i transnacionals) com actors en la política mediambiental global: definició, trets característics, papers/funcions i interessos (en la formació de règims; en assumptes no sotmesos a negociació), exemples.

8. Les organitzacions no governamentals: definició, trets característics, papers/funcions (en la formació de règims; en relació a les organitzacions internacionals; com a conformadores d'opinió pública), exemples.

9. Un exemple d'interacció d'actors: el canvi climàtic

BLOC III. COOPERACIÓ I CONFLICTE A LA POLÍTICA INTERNACIONAL DEL MEDIAMBIENT

10. El desenvolupament de règims mediambientals; casos d'estudi (contaminació atmosfèrica transfronterera; reducció de la capa d'ozó; protecció de les balenes; l'Antàrtida; el transport i comerç internacional de residus tòxics; comerç i protecció d'espècies en perill; biodiversitat; desertificació).

11. Els acords mediambientals internacionals: visió general

12. Els conflictes "verds" i la noció de seguretat ambiental

L'avaluació combinarà un examen no memorístic i un treball pràctic.

Es facilitarà una bibliografia per a cada bloc de l'assignatura, així com lectures complementaries per a alguns temes especialment rellevants.